

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

האם הורים נושאים באחריות פלילית בגין עבירה שביצע בנם הקטין?

סוגיה שנידונה בעת האחרונה בשל שכיחותם של מקרי אלימות בקרב קטינים, נוגעת לשאלה האם יש להטיל על הורי הקטין אחריות פלילית בגין מעשיו? השאלה נובעת אפוא מנקודת המבט לפיה ההורים הם האחראים למעשי ילדיהם מבחינה אזרחית ומשפטית. במדינות רבות נקבעו חוקים הנוגעים לנשיאת אחריות פלילית בידי הוריהם של קטינים שביצעו עבירות לאור התהודה הציבורית הנוגעת לאירועי אלימות בקרב בני-נוער. עו"ד אסף דוק מסביר האם החוק בישראל מכיר באחריות הפלילית של הורים בגין מעשיהם של ילדיהם הקטינים וכיצד הסוגיה מתנהלת במדינות מערביות אחרות.

עבירות פליליות של בני נוער - עד כמה התופעה נפוצה?

הנתונים ממשטרת ישראל מצביעים על כך שבין השנים אלפיים ושבע לאלפיים ועשר, עשרות אלפי תיקים נפתחו כנגד קטינים אשר גילם הוא מתחת לשתיים עשרה שלכאורה ביצעו עבירות פליליות. גילם הצעיר של הקטינים אינו מאפשר ענישה שלהם. כתשעים אחוזים מהתיקים נפתחו כנגד בנים קטינים, ואילו רק כעשרה אחוזים - נגד בנות. העבירות הנפוצות בכלל התיקים היו עבירות רכוש ואלימות.

כיום, משטרת ישראל מתייחסת לקטין מתחת לגיל הענישה כ"עד" במקום כ"חשוד". אף כאשר מדובר בפשע חמור, המשטרה מנועה מלעצור את הקטין, אך היא יכול לעכבו בכדי לברר את פרטיו. חקירת הקטין, במידה והיא נחוצה, תתבצע בליווי הוריו. כאשר מדובר בעבירות קלות, לרוב המשטרה תסתפק באזהרה ולא מעבר לכך.

כיצד במדינות אחרות נתפסת האחריות הפלילית של ההורים?

בארה"ב ובמדינות מערביות אחרות, הנחת העבודה היא כי ההורים אחראים למעשי ילדיהם מבחינה משפטית ואזרחית. הדבר בא לידי ביטוי בשורה של חוקים אשר נולדו מההדים שעוררו אירועים טרגיים של אלימות נוער. החקיקה לרוב נגעה לשלושה תחומים: אחריות בתחום נזיקין, אחריות פלילית, ואחריות הנוגעות להוצאות שונות כגון הוצאות המשפט הפלילי בו נשפט הקטין, הוצאות על הליכי שיקום, והוצאות על קורסים של הדרכות הורים.

לאחרונה במדינות שונות, הרחיבו את תחום האחריות של ההורים אל התחום הפלילי. הדבר נוגע בעיקר למצבים בהם ההורה מסייע באופן מסוים לביצוע המעשה הפלילי. החקיקה דורשת קשר ישיר בין מעורבות או מחדלי ההורים, לבין המעשים הפליליים של הקטין.

באילו מצבים באה לידי ביטוי אחריותם של ההורים לעבירה הפלילית של הקטין?

ישנם שני מצבים עיקריים בהם ישנה אחריות הורית לעבירות הפליליות שביצעו ילדיהם הקטינים:

1. כאשר ההורה התנהג באופן שהוביל לכך שהקטין ביצע מעשה פלילי: מדובר במקרים בהם בוצע על ידי ההורה מעשה ברצון או בידועין, שהיה בו מכדי לעודד את ההתנהגות העבריינית של ילדו, או אף לסייע לה. במקרים של ביצוע מעשה שתרם לעבירה הפלילית, מדובר אפוא לא רק על הורה הקטין, אלא על כל מבוגר שסייע באופן כלשהו לעבירת הקטין.

2. כאשר ההורה התרשל במניעת המעשה הפלילי: מדובר במקרים בהם לא חל פיקוח מספק של ההורה על מעשיו של הילד, או הוא נמנע מלפקח על התנהגותו. בכך, באה לידי ביטוי התפיסה החברתית לפיה על ההורים לנקוט בפעולות הוריות סבירות כדי

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

למנוע התנהגות פסולה ועבריינית של ילדיהם. התרשלות בתפקיד זה טומנת בחובה אחריות פלילית, ועונשים כגון קנס, מאסר וצעדים שיקומיים מצד המדינה כגון שיעורי הורות או הענקת ייעוץ מקצועי להורה.

כיצד מתייחסת ישראל לאחריות האזרחית של הורים לעבירות הפליליות של ילדיהם?

נכון להיום, החוק הישראלי אינו מכיר בכך שקיימת אחריות פלילית של הורים להתנהגות ילדיהם. אמנם, כן ניתן להטיל אחריות נזיקית והשתתפות בהוצאות שנגרמו עקב העבירות הפליליות של ילדם הקטין. כך, המדינה מסוגלת לחייב את ההורה בהתחייבות לתשלום על התנהגות עתידית של הילד, תשלום קנסות, הוצאות משפט, פיצוי נזיקין, וכן השתתפות בעלויות של השיקום והטיפול בקטין.

בנכם הקטין ביצע עבירה פלילית?

עליכם לפנות בהקדם לעורך דין פלילי אשר יסייע לאורך החקירות והמשפטים בהם הקטין עלול לקחת חלק. עורך הדין ימנע מהמדינה להאשים אותך בהתנהגותו של בנך הקטין, דבר אשר עלול להוביל להוצאות משפטיות וקנסות כבדים. במידה ואתם או יקירכם הקטין עומד בפני הליכים פליליים פנו ללא דיחוי להתייעצות עם עו"ד פלילי המתמחה בייצוג קטינים ובני נוער בטלפון **052-6885006** או צרו עימנו קשר באמצעות טופס יצירת הקשר ונשמח לסייע ולהציע לכם מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדכם. סודיות מלאה מובטחת.